

B.K. BIRLA CENTRE FOR EDUCATION

SARALA BIRLA GROUP OF SCHOOLS
A CBSE DAY-CUM-BOYS' RESIDENTIAL SCHOOL

PRE MID-TERM EXAM (2026-27)

SANSKRIT (119) SET -2

Class :VIII

Date :25.07.2026

Admission No.:

Duration: 1 Hrs

Max. Marks: **25**

Roll No.:

सामान्यनिर्देशाः

1. उत्तरलेखनात् पूर्व प्रश्नस्य क्रमाङ्कः अवश्यं लेखनीयः ।
2. प्रश्नस्य क्रमाङ्कः प्रश्नपत्रानुसारम् एव लेखनीयः ।
3. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि ।
4. प्रश्नानां निर्देशाः ध्यानेन अवश्यं पठनीयाः ।

खण्डः क (लेखन कौशलम्)

प्रश्न 1 दण्डशुल्कक्षमार्थं लिखितं प्रार्थनापत्रं मंजूषायां दत्तैः शब्दैः पूरयन्तु – $1/2 \times 10 = 5$
(दण्डशुल्क माफी के लिए प्रधानाचार्य को लिखे गए पत्र को मंजूषा में दिए गए शब्दों के द्वारा पूरा कीजिए)

सेवायाम्

श्रीमन्तः प्राचार्यमहोदयाः

(1) _____ दिल्ली

विषयः (2) _____

महोदयाः,

सविनयं निवेदनम् अस्ति यत् मम भगिन्याः विवाहः (3) _____ दिनाङ्के आसीत्। अतः अहं विद्यालये (4) _____ न आसम्। अस्मात् कारणात् उपस्थिति पंजिकायां (5) _____ अभवत्। अहं पूर्वमेव भवतः कार्यालये (6) _____ दातुम् इच्छामि स्म किन्तु समयाभावात् न अशक्नुवम्। अतः कृपया मम (7) _____ क्षम्यताम्। भविष्ये एतादृशी (8) _____ न भविष्यति। भवन्तः मयि (9) _____ करिष्यन्ति इति विश्वासः अस्ति।

धन्यवादाः।

भवतः आज्ञाकारी शिष्यः

(10) _____

कक्षा-अष्टमी

मंजूषा – उपस्थितः, क्षमाप्रार्थनार्थम्, जनकपुरी, सूचनाम्, त्रयोदश, त्रुटिः, अनुग्रहम्,
अनुपस्थितिः, मोहितः शर्मा, पुनरावृत्तिः

प्रश्न 2 मंजूषायां दत्तैः अव्यय पदैः रिक्तस्थानानि प्रपूरयत् -

1×4=4

(मंजूषा में दिए अव्यय पदों से रिक्तस्थान भरिए) -

- (1) छात्राः _____ परिश्रमेण सफलाः भवन्ति।
- (2) सः विद्यालयं गच्छति _____ अनुपस्थितः कदापि न भवति।
- (3) माता _____ पिता गृहे स्तः।
- (4) वयं _____ सर्पिणीं दृष्टवन्तः।

(मंजूषा - च सदा एव एकां)

प्रश्न 3 प्रकृति प्रत्ययस्य संयोजनं कुरुत - (प्रश्नत्रयम्) (प्रत्यय का संयोजनं करके लिखिए -)

1×3=3

(1) बालकः पुस्तकं पठित्वा निद्रां गच्छति।

(क) पठ् + क्त्वा

(ख) पठ् + तुमुन्

(ग) पठ् + ल्यप्

(घ) पठ् + शानच्

(2) छात्राः क्रीडितुं उद्यानं गच्छन्ति।

(क) क्रीड् + क्त्वा

(ख) क्रीड् + ल्यप्

(ग) क्रीड् + तुमुन्

(घ) क्रीड् + शानच्

(3) सः गृहं आगत्य भोजनं करोति।

(क) आ + गम् + क्त्वा

(ख) आ + गम् + ल्यप्

(ग) आ + गम् + तुमुन्

(घ) आ + गम् + शानच्

(4) कन्या गीतं श्रुत्वा हसति।

(क) श्रु + क्त्वा

(ख) श्रु + तुमुन्

(ग) श्रु + ल्यप्

(घ) श्रु + शानच्

प्रश्न 4 उचितं शब्दरूपं चित्वा वाक्यानि पूरयत - (प्रश्नत्रयम्)

1×3=3

(उचित शब्दरूप चुनकर वाक्य पूरा कीजिए)

(1) _____ उद्याने क्रीडन्ति। (बालक-प्रथमा)

(क) बालकः

(ख) बालकौ

(ग) बालकाः

(घ) बालकम्

(2) अहं _____ पश्यामि। (फल-द्वितीया)

(क) फलैः

(ख) फलयोः

(ग) फलानि

(घ) फलस्य

(3) _____ जलं अस्ति। (कूप-सप्तमी)

(क) कूपात्

(ख) कूपे

(ग) कूपस्य

(घ) कूपेन

(4) सः _____ पुस्तकं ददाति। (मित्र-चतुर्थी)

(क) मित्रस्य

(ख) मित्रे

(ग) मित्राय

(घ) मित्रात्

प्रश्न 5 उचितं धातुरूपं चित्वा क्रियापदानि पूरयत – (प्रश्नत्रयम्)

1×3=3

(उचित धातुरूप चुनकर क्रियापद भरिए और वाक्य पूर्ण कीजिए)

(1) बालकः पत्रं _____।

(क) लिखामि

(ख) लिखति

(ग) लिखथ

(घ) लिखन्ति

(2) तौ फलानि _____।

(क) खादति

(ख) खादतः

(ग) खादन्ति

(घ) खादथः

(3) वयं विद्यालयं _____।

(क) गच्छामि

(ख) गच्छथ

(ग) गच्छामः

(घ) गच्छति

(4) पक्षिणः आकाशे _____।

(क) उड्डयति

(ख) उड्डयतः

(ग) उड्डयन्ति

(घ) उड्डयसि

प्रश्न 6 स्वपरिचयं संस्कृतेन लिखतु। (अपना परिचय संस्कृत में लिखिए)

2×1=2

खण्डः ग (पठितावबोधनम्)

प्रश्न 7 अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा निर्देशानुसारम् उत्तरत –

नीचे लिखे गद्यांश को पढ़कर निर्देश के अनुसार उत्तर दीजिए

एकस्मिन् ग्रामे जगत्पालो नाम एकः सज्जनो वसति। तस्य पत्नी कला अस्ति। जगत्पालः सप्तत्रिंशद्वर्षीयः कला द्वात्रिंशद्वर्षीया च स्तः। तौ दम्पती सुखेन निवसतः।

तयोः द्वे सन्तती स्तः, एकस्तनमः एका च तनया। तनयस्य विवेकः तनयायाश्च नाम प्रतिभा अस्ति। विवेकः एकादशवर्षीयः प्रतिभा सप्तवर्षीया च। विवेकः सप्तमकक्षायां पठति, प्रतिभा च तृतीयकक्षायाम्।

आम्र-निम्ब-मधूकादिवृक्षाणां छायासु स्थितं जगत्पालस्य गृहमत्यन्तं रमणीयं वर्तते। जगत्पालः एकः उद्योगी कुशलश्च कृषकः अस्ति। सः सर्वदा कृषिकर्मणि संलग्नः स्वकर्तव्यं पालयति। सः परिश्रमं कृत्वा स्वक्षेत्रे पर्याप्तम् अन्नम्, शाकं, फलं च उत्पादयति। तस्य गृहे एका श्वेतवर्णा धेनुः वर्तते। सा बहु दुग्धं ददाति।

(1) एकपदेन उत्तरत- (एक शब्द में उत्तर दीजिए।) (केवलं प्रश्नद्वयम्)

½X2=1

(i) जगत्पालः कः अस्ति?

(ii) विवेकः कियद्वर्षीयः अस्ति?

(iii) कस्य गृहम् अत्यन्तं रमणीयं वर्तते?

(2) पूर्णवाक्येन उत्तरत- (पूर्णवाक्य में उत्तर दीजिए।) (केवलं प्रश्नद्वयम्)

1X2=2

(i) जगत्पालस्य पत्नी का अस्ति?

(ii) प्रतिभा कस्यां कक्षायाम् पठति?

(iii) जगत्पालः सर्वदा कस्मिन् कर्मणि संलग्नः भवति?

(3) निर्देशानुसारम् उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्)

1X2=2

(i) 'सुन्दरम्' इत्यस्य किं पर्यायपदं पाठे प्रयुक्तम् ?

(क) रमणीयम्

(ख) कुरूपम्

(ग) दुष्टम्

(घ) कठिनम्

(ii) 'सः परिश्रमं कृत्वा स्वक्षेत्रे पर्याप्तम् अन्नम् उत्पादयति।' वाक्ये कर्तृपदं किम्?

(क) परिश्रमम्

(ख) सः

(ग) क्षेत्रे

(घ) अन्नम्

(iii) 'भार्या' इत्यस्य समानार्थकपदं किम्?

(क) पत्नी

(ख) भगिनी

(ग) माता

(घ) पुत्री

===== इत्यलम् =====